

Vyjádření školitele k průběhu studia a k disertační práci

Mgr. Pavlína SYNKOVÉ

**„Popis staročeské apelativní deklinace
(se zřetelem k automatické morfologické analýze textů Staročeské textové banky)“**

**předkládané v roce 2017 k oponentnímu řízení
na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze**

I. Hodnocení průběhu doktorského studia

Pavlína Synková během prvních dvou let svého doktorského studia splnila všechny studijní povinnosti kromě napsání disertační práce. Po zbytek doby se pak věnovala svému disertačnímu tématu. Komplikovaný úkol si vyžádal několikanásobný návrat k již připraveným částem a jejich přepracovávání. Velmi náročné bylo zejména vypořádat se se stále novými, rozšířenými verzemi podkladových dat. Na část disertačního úkolu se autorce podařilo získat vnitřní grant FF UK, který úspěšně dokončila v roce 2014. Po celou dobu práce na disertaci vystupovala na konferencích. Ze zahraničních to byly *Andalusian symposia on Slavic Studies* v Granadě (Španělsko), konference *Societas Linguistica Europaea* v Poznani (Polsko) a *8th Summer School in Historical Sociolinguistics* v Kristiansandu (Norsko). Z domácích vystoupení jmenujme např. Využití diachronní korpusové analýzy, kolokvium konference *Lingvistika Praha* a konferenci *100 let Naší řeči*. Během doktorského studia publikovala následující texty související s tématem disertační práce:

- Jínová, Pavlína, Lehečka, Boris, Oliva, Karel. 2014. Describing Old Czech Declension Patterns for Automatic Text Analysis. *Mundo Eslavo*, 13, Universidad de Granada, s. 7–17.
- Jínová, Pavlína, Lehečka, Boris. 2015. Usage of Electronic Sources of Historical Czech for Formal Description of Appellative-Noun Declension. In: *Sborník Semináře o digitálních zdrojích a službách ve společenských a humanitních vědách*, Univerzita Karlova v Praze, MFF, UFAL, Praha, s. 65-73.

Po celou dobu svého doktorského studia se Mgr. Pavlína Synková podílela na výuce Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK, nejprve jako externí pracovník, posléze jako pracovník interní.

V posledním roce řešení byla zapojena také ve Výzkumné infrastruktuře pro diachronní bohemistiku v oddělení vývoje jazyka Ústavu pro jazyk český AV. S pracovníky tohoto oddělení konzultovala po celou dobu přípravy disertační práce.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Disertační práce Mgr. Pavlína Synkové si klade za cíl teoreticky popsat apelativní formální morfologii způsobem využitelným pro automatické zpracování textu, a to jak pro tagování, tak pro lemmatizaci. Autorka postupně dospěla k tomu, že takový popis musí mít čtyři části – popis koncovek tvarů, popis alternací v tvarotvorném základu, které jsou vázány pouze na určitá lemmata, popis hláskových změn, jež je možno aplikovat jako pravidlo, a slovník, ve kterém jsou lemmata přiřazena ke vzoru a k alternaci. Ač si širě tématu vyžádala značný rozsah práce, je práce logicky členěna, jednotlivé části na sebe promyšleně navazují a po formální stránce je zpracována pečlivě.

Autorka celou dobu pracovala samostatně, práce je systematická a zevrubná. Podává popis apelativní deklinace v rozsahu a celistvosti, které doposud neměly ani přibližnou obdobu a které jsou nutným předpokladem jak pro skutečné jazykovědné poznání tvarosloví staré češtiny, tak pro její počítačové zpracování. Práce by byla v této šíři nemyslitelná bez využití historických mluvnic a slovníků, ale výklad historických mluvnic zásadním způsobem doplňuje, rozšiřuje a hlavně systematizuje a ověřuje i na materiálu, který nebyl pro historické mluvnice dostupný. Mimořádně cenná je především část o alternacích, protože u nich se mluvnice omezují pouze na neúplné výčty, což je pro účely automatické morfologické analýzy naprosto nedostatečné, a některé alternace nejsou vyvoditelné ani ze staročeských slovníků. Za cenný považují také popis faktorů, které se podílejí na rozpadu jednotlivých deklinačních typů do vzorů definovaných jako jedinečné sady koncovek.

Jsem přesvědčen, že kdokoli se bude této tématice do budoucna věnovat, nemůže tuto disertační práci pominout. Velmi doporučuji (fakticky považuji za nutné), aby pro další rozvoj diachronní bohemistiky byla práce publikována.

III. + IV. Připomínky a dotazy k disertační práci

Práci Mgr. Pavlína Synkové jsem sledoval po celou dobu jejího vzniku. Nemám k ní proto připomínky ani dotazy.

V. Závěr

Předloženou disertační práci klasifikuji jako vynikající a konstatuji, že z mého hlediska Mgr. Pavlína Synková vytvořením této práce prospěla v doktorském studiu.

*Navrhuji proto, aby Univerzita Karlova Mgr. Pavlíně Synkové na základě obhájení disertační práce udělila titul **Doctoressa philosophiae**, ve zkratce **Ph.D.***